

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В БАНКАХ

Анотація. Розглянуто сутність управлінського обліку, обґрунтовано роль управлінського обліку та розглянуто питання побудови ефективної системи управлінського обліку в банках.

Аннотация. Рассмотрена сущность управленческого учета, обоснована роль управленческого учета и рассмотрен вопрос построения эффективной системы управленческого учета в банках.

Annotation. Essence of administrative account is considered, the role of administrative account is grounded and the question of construction of the effective system of administrative account in banks is considered.

Ключові слова: управлінський облік, управлінські рішення, управлінський облік у банку.

У сучасних умовах проблема забезпечення високоякісного інформаційного потоку для всіх рівнів менеджменту, спрямованого на прийняття виважених управлінських рішень, постає практично перед кожним комерційним банком.

Фінансовий банківський облік не має можливості забезпечити оперативною інформацією всіх керівників підрозділів, відповідальних за конкретні сфери банківського бізнесу та види діяльності. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання організації ефективної системи управлінського обліку в банках, оскільки саме вона допоможе створити дієву інформаційну базу для задоволення внутрішніх потреб користувачів у межах банківської установи.

Теоретичним підґрунтям вивчення проблем організації і методології управлінського обліку в банках присвячені праці вчених та фахівців: Бутинця Ф. Ф., Голова С. Ф., Кіндрацької Л. М., Парасій-Вергуненко І. М., Сопко В. В., Лень В. С., Примосткої Л. О. та ін.

Загальне розуміння економічної сутності управлінського обліку залишається дискусійним, не відпрацьовані методика та механізм організації його проведення. Отже, питання побудови ефективної системи управлінського обліку в банках залишаються актуальними і потребують подальшого наукового вирішення.

Метою дослідження є обґрунтування ролі управлінського обліку у формуванні інформаційної бази для забезпечення ефективності діяльності банку, розгляд питання побудови ефективної системи управлінського обліку в банках.

Об'єктом дослідження є управлінський облік у банках.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи та практичні аспекти побудови ефективної системи управлінського обліку в банках.

Ринкові відносини спричиняють необхідність постійних коригувань поведінки банків у зв'язку зі змінами, які відбуваються як у внутрішньому, так і в зовнішньому середовищах.

Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень необхідна своєчасна, точна та деталізована інформація, яку можна отримати лише за умови належним чином організованого управлінського обліку.

Для розкриття суті управлінського обліку слід детальніше зупинитись на трактуванні поняття "управлінський облік".

Управлінський облік – це галузь знань, яка необхідна кожному, хто займається підприємництвом. Його значення полягає в тому, що він забезпечує системний розгляд у межах самого підприємства питань оперативного планування, контролю й обліку окремих напрямів діяльності [1].

На думку Б. Нідлза, управлінський облік (Management accounting) охоплює всі види облікової інформації, яка вимірюється, обробляється і передається для внутрішнього використання керівництвом [2, с. 112].

Хорнгрен Ч. Т., Дж. Фостер визначають, що управлінський облік – це ідентифікація, вимірювання, збір, систематизація, аналіз, розкладання, інтерпретація і передача інформації, необхідної для управління будь-якими об'єктами. Ці автори підкреслюють, що центральною ідеєю управлінського обліку є принцип "різні затрати для різних цілей" [3].

На основі аналізу наведених літературних джерел можна зробити висновок, що для усіх суб'єктів господарювання предметом управлінського обліку є механізм ефективного управління діяльністю.

При впровадженні системи управлінського обліку необхідно, перш за все, вирішити такі завдання: визначити мету і шляхи її досягнення; встановити рівні відповідальності окремих працівників; визначити поточний і наступний контроль виконання рішень; здійснити облік отриманих результатів; провести аналіз відхилень; удосконалити поточний і наступний контроль. Вирішення всіх цих завдань у комплексі забезпечить найбільш оптимальну систему прийняття і реалізації відповідних управлінських рішень [4].

Положенням про організацію бухгалтерського обліку і звітності в банках України визначено ведення управлінського обліку для забезпечення внутрішніх потреб в інформації, виходячи зі специфіки та особливостей діяльності й структури управління. Банки можуть вибирати відповідні політику і процедури організації управлінського обліку для визначення потрібних показників діяльності банку [5].

Дані управлінського обліку складають комерційну таємницю і не підлягають розголошенню, оскільки вони відображають стратегію і тактику банку в його конкурентній боротьбі.

Основні функції управління – контроль та регулювання, побудовані на зіставленні планових даних та інформації оперативного обліку. Оцінюють результати управлінських рішень за показниками внутрішньої звітності.

Для нормального функціонування системи управлінського обліку необхідно створити відповідне внутрішнє правове поле, тобто розробити нормативне забезпечення щодо організації управлінського обліку в банку [4].

Система управлінського обліку в банку повинна відповідати таким вимогам: аналітичність, об'єктивність, вірогідність, єдність, оперативність і раціональність.

Організація належного управління та обліку неможлива без застосування сучасних інформаційних технологій. Це зумовлює потребу у створенні детально модельованої структури інформаційних сукупностей.

Для управлінського обліку характерні динамічні процеси, тому система майбутнього обліку повинна містити у своєму арсеналі сукупність таких прийомів і методів, які б забезпечили створення інформаційної моделі майбутньої діяльності та необхідні механізми досягнення бажаного стану.

За умов наявності достатнього обсягу інформації щодо всіх напрямів діяльності банків, що передбачає механізм управлінського обліку, можливості керівників регулювати економічні процеси всередині банку значно зростають. Отже, управлінський облік набуває ознак підсистеми інформаційної підтримки конкретного управлінського рішення [6].

Отже, належним чином сформована та організована система управлінського обліку – це дієвий та ефективний засіб удосконалення діяльності банку, реалізації тактичних і стратегічних цілей, оперативне вирішення проблем, які виникають у банківському секторі.

Швидкість реакції управління значною мірою залежить від повноти інформованості, її своєчасності та якості обліково-аналітичної інформації кожного банку, на підставі якої приймаються виважені управлінські рішення. Внаслідок цього виникає потреба у дослідженні, аналізі, групуванні та узагальненні фактичної та планової інформації, яка повинна задовольняти потреби всіх рівнів управління в банках. Це дозволить оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у зовнішньому та внутрішньому середовищах, сприятиме підвищенню ефективності діяльності банківської установи.

Забезпечити відповідність змісту обліку сучасним потребам управління можна завдяки через побудову принципово нової системи організації управлінського обліку. Система сучасного обліку в банках повинна не тільки характеризувати результати діяльності у минулих періодах, а й забезпечувати підґрунтя для прийняття управлінських рішень щодо поточної діяльності та перспектив розвитку.

Проведені дослідження дають можливість подальшого розкриття та аналізу питання щодо ефективної системи управлінського обліку в банках.

Наук. керівн. Глебова Н. В.

Література: 1. Ластовецький В. С. Чи можна удосконалювати те, чого немає (критична думка вченого) / В. С. Ластовецький // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 3. – С. 63–64. 2. Нидлз Б. Принципи бухгалтерського учета / Б. Нидлз, Х. Андерсен, Д. Колдуэлл ; пер. с англ. ; под ред. Я. В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 2007. – 496 с. 3. Хорнгрен Ч. Т. Бухгалтерский учет: управленческий аспект / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер ; пер. с англ. ; под ред. Я. В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 2007. – 416 с. 4. Парасій-Вергуненко І. М. Організація управлінського обліку в банках. Деякі аспекти теорії і практики [Текст] / І. М. Парасій-Вергуненко // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 10. – С. 26–29. 5. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0056-99>. 6. Управлінський облік в банках [Текст] : навч. посібн. / НБУ. – К. : УБС НБУ, 2007. – 178 с.